

induplati

konoplan

GLASILO
KOLEKTIVA INDUPLATI JARŠE

LETO XV.

JULIJ 1966

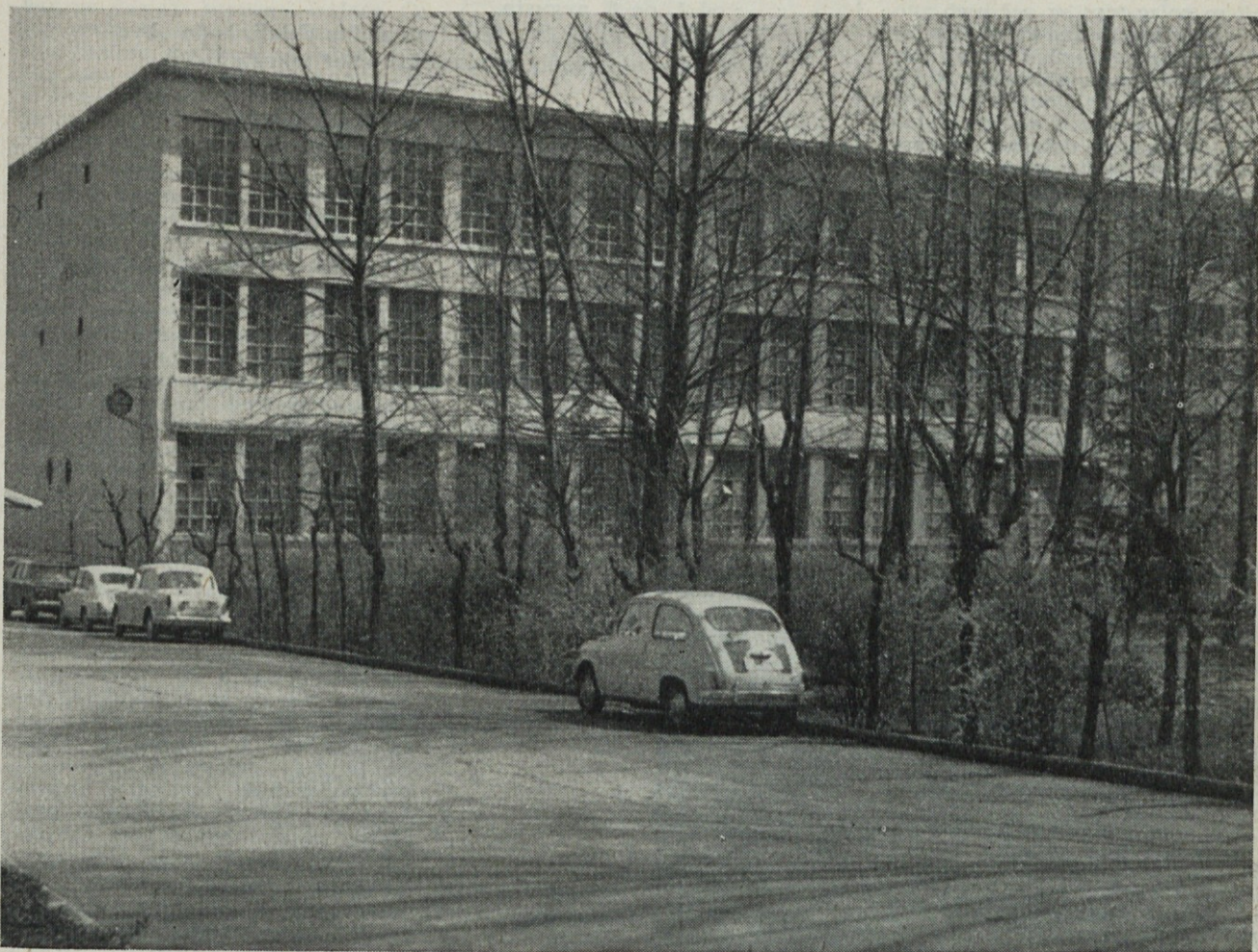
Cena 0.20 N din

**Induplati,
tovarna,
katere videz
nam je domač**

V SEBINA :

Induplati šotori na jugoslovanskih
sejmih
Obvestilo
Dr. F. Jerovec — Kaj je rentabilnost in
kaj ekonomičnost?
E. Rojc — Brat bratu
Slovo za tri
Tone Tadel, predsednik RO ZITTS
Bomo morali plačati tudi pesek?
M. Skrinjar — Omnia vivum ex vivo
J. Mavko — Prodaja v mesecu maju
B. Zupan — Nesreče v maju in juniju
1966
Sportne igre v priredbi sindikatov
Divji kampisti
Ponočevanje ni opravičilo za nečasten
poraz
V. Habjan — Obvestila iz kadrovske
službe

Izdaja v 850 izvodih kolektiv tovarne
Induplati. Odgovorni urednik Otmar
Lipovšek. Natisnila in klišeje izdelala
Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani

Induplati šotori na jugoslovanskih sejmih

Dejstvo je, da trošimo v reklamne namene precejšnja sredstva. Mnogi menijo celo, da je teh sredstev preveč. Namenil sem se, da v tem sestavku povem o zadevi več zato, da bo zadeva jasna vsem in ne samo onim, ki vedo, da sodobna proizvodnja in trgovina brez reklame ni več mogoča.

Od proizvodnega programa do njegove realizacije je več ali manj dolga pot. Posamezniki in skupine delavcev so zadolžene, da poteka vse tako, kot je to zahtevano. K uresničenju sprejetih nalog so pritegnjeni mnogi oddelki in to administrativni in proizvodni. K prvim lahko prištevamo tehnično službo z vsemi njenimi oddelki, vključno nabavni oddelki; ekonomsko službo in računovodstvo ter druge.

V proizvodnih obratih izdelajo prejo, jo stkejo v tkanino, tkanino oplemenitijo in izdelajo iz nje uporabne izdelke. K njim lahko prištejemo še obrat za vzdrževanje, ki v svojih pomožnih delavnicah omogoča proizvodnim obratom redno delovanje. Slednjič je tu še posebni oddelki, kjer izdelujejo ogrodja za šotore.

Po omenjenem in poznanem postopku izdelamo desetine šotorov dnevno. Mnogi šotori so enobarvni, drugi so usklajenih barv. Manjši so cenejši, večji in udobnejši so dražji. Večji so poleg tega za več oseb.

Vse to nam je znano. Nam, članom kolektiva Induplati. Manj članov ve tudi za ceno izdelka, ki jo izračunajo na osnovi dejanskih stroškov. Seveda in povsem razumljivo je, da šotorov ne delamo z namenom, da jih bomo sami pokupili temveč zato, da jih prodamo tistemu, ki ga želi. Prodaja izdelka (v sestavku sem se namenoma omejil na šotore) je tehnična stvar, ki zahteva določeno komercialno znanje predvsem pri sklepanju večjih pogodb. Preostane le še vprašanje, komu izdelek, za katerega smo porabili čas in denar, prodati.

V tej fazi se vključijo propaganda, ki je, to sem že napisal, za laika le potrošnik, s skupnim delom ustvarjenega, denarja. Toda to ni res. Naloga propagande je pomembna. Izdelek je treba ponuditi potrošniku. Z raziskavo trga, kaj ta trg potre-

buje in kolikšna je pripravljenost kupcev, da izdelek kupijo, mora propaganda sodelovati in na osnovi teh ugotovitev načrtno propagirati nakup tega, kar smo izdelali.

Nič nam namreč ne koristi kakovosten in cenen izdelek, ki je pri vsem tem še zelo uporaben in nemalokrat iskan, če potrošniki zanj ne vedo. Zagotovo se je podobno primerilo kdaj tudi vam, ko ste iskali določen izdelek, pa ga niste dobili, čeprav je bil naprodaj morda celo v najbližji prodajalni. Zagotovim vam lahko, da je temu kriva slaba propaganda oziroma reklama.

V domači trgovini, katero dobro poznate, veste, kaj lahko kupite. Kar je novega, in tam doslej niso prodajali, to umni trgovec reklamira v svoji izložbi. Tako potrošnika seznanja z novim proizvodom.

Enake reklame bi se lahko posluževali tudi mi iz Induplati, če bi imeli na voljo izložbena okna v vseh večjih krajih Jugoslavije. Tega pa razumljivo ni, niti so izložbena okna dovolj velika, da bi v njem lahko razstavili naš šotor. Kaj torej?

S šestimi tipi šotorov smo se letos pojavili na sejmu v Zagrebu, v Beogradu, na ljubljanskem sejmu Alpe-Adria in se bomo morda še kod drugod, kar pa še ni dogovorjeno.

Domiselna demonstracija šotorov z direktnim tolmačenjem o kakovosti, cenah in drugem zanimivem, je zatorej pritegnila vrsto občudovalcev pa tudi resnih kupcev, k našim razstavam. Prepričani smo, da bodo naši šotori našli kupce v mnogih krajih Jugoslavije. Ljudje vseh slojev in poklicev se danes zanimajo za šotore. Za manj petične je primernejši manjši tip šotora, oni drugi pa želijo večjega. V velikih taborih ob morju pač ne boste mogli prepoznati domačega turista od tujca, če boste taborili v šotoru tipa Pula, Hvar ali celo Dubrovnik. Višanje cen v gostiščih in hotelih pa skoro onemogoča, da bi letos, pa morda tudi v prihodnjih letih letovali, kot smo to nedavno tega še delali. Preostane nam torej le še taborenje.

Prednosti in lepote taborenja pozna le tisti, ki je že taboril. Vsem drugim — in teh je mnogo več od

OBVESTILO

s katerim seznanjamo člane kolektiva, da bo letos
KOLEKTIVNI DOPUST
od 1. do 6. avgusta.

Delavci, ki bodo v tem času redno delali, bodo obveščeni od svojih vodij ekonomskih enot (obratovodij).

Uprava Induplati

Preostanejo nam le še sejmi, kjer se zbere dovolj ljudi iz vseh krajev Jugoslavije in si ogledujejo, kaj je novega. Namesto trgovin oziroma razstavljanja v izložbenih oknih, pa moramo posredovati kupcem reklamne prospekte, ki olajšajo prodajalcem propagando, kupce pa posredno seznanjajo z novim proizvodom.

Navedeni momenti nas navajajo, da v dobi modernizacije jugosl. industrije, v času, ko je na trgu vedno več dobrin, v najboljši in hkrati najcenejši obliki seznanjamo potrošnike z našimi izdelki in s tem zagotovimo proizvodnji nemoteno delo.

prvih — je treba to povedati. Repor-taže v časnikih, diapozitivi v kinematografih, risanke v televiziji in še mnogo drugega je treba uporabiti kot medij, da se ljudem-potrošnikom pove, zakaj jim ponujamo šotore.

Reklama v naši domovini še ni dobila ustreznega mesta. Posamezniki se le trudijo, da bi bili čim uspešnejši. To ni vedno lahko. Pri vsem tem se bomo tudi mi soočili z zaostretno borbo za kupca. Kdor bo spretnejši in močnejši, ta bo zmagal. Močnejši pa bo tisti, ki bo imel za reklamo na voljo več denarja. Reklama in propaganda nista torej breme za proizvajalca, temveč »nujno zlo«.

V tujini živijo od reklame cele televizijske družbe. Časniki, ki izhajajo tam, so do polovice napolnjeni z reklamnimi oglasi. Pri tem stane ena stran oglasa v najdražjem časniku med tednom od 35 do 45 000 dolarjev. To so velikanski zneski za naše razmere in vendar so takšni časniki polni reklamnih oglasov. V Zvezni republiki Nemčiji je razprodana TV reklama, na drugem programu, za dve leti naprej. Prepričan sem, in to ste lahko tudi vi, da zato, ker je reklama potrebna.

Žal so cene za reklamo v naši de-želji zelo visoke. Trdim, da celo pre-

Model bungalow šotora

visoke. Res pa je, da se lastniki medijev zavedajo pomembnosti uslug, ki jih nudijo, in cene dvigajo do višine, ki jo lahko plača, tudi to sem že navedel, močnejši. Drugi bodo po zakonu o ekonomiki gospodarjenja podlegli. Morda je tudi to prispevek k celoti naše gospodarske reforme.

Na koncu še kratko tolmačenje. Ekonomska propaganda seznanja potrošnika o določenem izdelku, njegovih prednostih in lastnostih ter načinu uporabe. Reklama je del ekonomske propagande in ima nalogo, da se o določenem izdelku govori več o tistem, kar je posebno zanimi-

vo, na primer: o lepoti izdelka, o domiselni razporeditvi prostorov, o razsežnosti ali drugem.

Uporabiti pa je treba oboje. Za oboje pa je treba imeti denar. Uspešna ekonomska propaganda lahko ustvari za določeni izdelek na trgu konjunkturo. Tedaj nam izdatkov za to dejavnost res ni treba obžalovati. Kadar se ekonomska propaganda poslužuje podatkov analize trga, potem je upravičena. Kadarkoli pa ekonomsko propagando kritiziramo, ker smo navajeni da kritiziramo, je to nesmiselno in lahko celoti le škoduje.

Otmar Lipovšek

Rentabilnost podjetja B v letu 1964:

$$\frac{12\,500\,000}{25\,000\,000} = 0,50 \text{ din dohodka na en din vloženih sredstev.}$$

Rentabilnost podjetja C v letu 1964:

$$\frac{800\,000}{2\,000\,000} = 0,40 \text{ din dohodka na en din vloženih sredstev.}$$

V primerjavi podjetij med seboj lahko ugotovimo, da je z ozirom na strukturo in s tem vrednost vloženih sredstev najrentabilnejše podjetje A, najmanj pa podjetje C.

Če izračunamo sedaj rentabilnost za leto 1965, je sledeča:

$$\text{podjetje A } \frac{6\,000\,000}{12\,000\,000} = 0,50$$

$$\text{podjetje B } \frac{13\,000\,000}{23\,000\,000} = 0,57$$

$$\text{podjetje C } \frac{750\,000}{2\,000\,000} = 0,37$$

Pri podjetju A se je povečala angažiranost sredstev za 2 milijona, medtem ko je dohodek ostal enak. Posledica je padec rentabilnosti od 0,60 din dohodka na 1 din vloženih sredstev na 0,50 din dohodka. Povečanje vloženih sredstev (imovine) torej ni prineslo nobenega izboljšanja v finančnem rezultatu.

Pri podjetju B se je vrednost vloženih sredstev znižala za 2 milijona, obenem pa se je vloženi dohodek zvišal za 500 000 din. Posledica tega je povečana rentabilnost od 0,50 na 0,57 din dohodka na 1 din vloženih sredstev. Podjetje je (samo) izločilo kapacitete, ki so samo povečevale stroške ali pa je hitreje obrabčalo obratna sredstva in s tem dvignilo rentabilnost poslovanja.

Pri podjetju C se vložena sredstva niso spremenila, zmanjšal pa se je dohodek za 500 000. Posledica je padec rentabilnosti od 0,40 na 0,37 din dohodka na 1 din vloženih sredstev. Ugotoviti je treba, zakaj so bila vložena sredstva slabše izkoriščena v letu 1965 kot v letu 1964.

Pokazatelj rentabilnosti je torej tisti, ki nas s strani izkoriščanja vloženih sredstev opozarja na uspešnost poslovanja. To velja za podjetje kot celoto, kakor tudi za posamezne obrate odnosno ekonomske enote.

Piše dr. Franc Jerovec
(Konec prihodnjic)

Kaj je rentabilnost in kaj je ekonomičnost?

O obeh pojmi, tako o rentabilnosti kakor tudi o ekonomičnosti, slišimo skoraj vsak dan. Poleg tega lahko tudi dnevno beremo v naših časopisih razne članke, v katerih se omenjata oba navedena pojma.

Vsekakor je potrebno, da delavci, ki so člani samoupravnih organov v kolektivu ali člani raznih strokovnih komisij, poznajo vsebino teh dveh, toliko uporabljenih besed.

Najprej si oglejmo rentabilnost. Neki posel ali neki poslovni dogodek, pravimo, je rentabilen ali pa ni. Rentabilen je tedaj, če se nam, kot po domače pravimo, izplača. Če pravimo, da se neki poslovni dogodek izplača, pa pravimo takrat, kadar nam prinaša neko višjo vrednost, z drugo besedo, kadar z njim nekaj prigrisodariamo odnosno zaslužimo.

Naš izdelek, preja ali tkanina ali prt ali šotor, je za proizvajalca rentabilen, kadar z njegovo prodajo dosežemo višjo vrednost, kakor je bila vložena v njegovo izdelavo.

Prav tako je za nas določen proizvodni proces bolj ali manj rentabilen z ozirom na to, kaken višek vrednosti nam nudi.

Rentabilnost je torej eden od načel gospodarjenja, ki pride do izraza, da s čim manjšimi angažiranimi sredstvi dosežemo čimvišji finančni rezultat. Na ta način tudi ugotavljamo rentabilnost posameznega podjetja v našem gospodarskem sistemu.

Angažirana sredstva predstavljajo sredstva vse imovine (zgradbe, stroji, zaloge, denar itd.), katero podjetje upravlja; torej vsa osnovna in obratna sredstva podjetja.

Drugi element, ki nam služi za izračun rentabilnosti, pa je ustvarjen finančni rezultat, in to je, v našem gospodarskem sistemu, dohodek. Dohodek ugotovimo, če od prodajne cene prodanih izdelkov (celotni dohodek) odbijemo stroške materiala, amortizacijo in ostale režijske stroške tako, da nam ostanejo osebni dohodki in višek, po domače dobiček. Torej, osebni dohodki, vsebovani v prodanih proizvodih in tržni višek skupaj tvorita dohodek.

Uspešnost poslovanja (rentabilnost) je torej tem večja, če s čim manjšimi vloženimi sredstvi dosežemo čimvečji dohodek.

Na rentabilnost vplivajo številni faktorji predvsem od boljšega izkoriščanja materiala, strojev in delovne sile, od obračanja obratnih sredstev (zaloge), od cen pri nabavi materiala in cen gotovih izdelkov. Realna rentabilnost pa sloni poleg proizvodnosti dela tudi na ekonomičnosti.

Za izračun rentabilnosti si oglejmo še praktični primer treh podjetij v dveh različnih obdobjih. Formula za izračun rentabilnosti je v odnosu doseženega dohodka do vloženih sredstev:

	dohodek	
	vložena sredstva	
	1964	1965
Vložena sredstva		
podjetje A	10 000 000	12 000 000
podjetje B	25 000 000	23 000 000
podjetje C	2 000 000	2 000 000
Doseženi dohodek:		
podjetje A	6 000 000	6 000 000
podjetje B	12 500 000	13 000 000
podjetje C	800 000	750 000

Rentabilnost podjetja A v letu 1964:

$$\frac{6\,000\,000}{10\,000\,000} = 0,60 \text{ din dohodka na en din vloženih sredstev.}$$

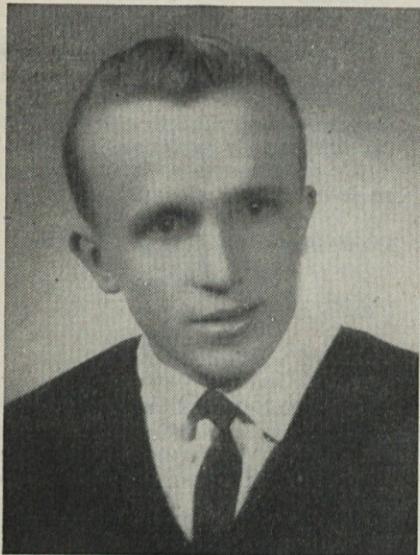
Ura je točno 14. Kljub reformi — vsakdanjost!

Brat bratu

Brata darovala svojo kožo in z zdravniško pomočjo rešila življenje tretjemu

Huda nesreča, ki se je nedavno tega primerila v sosednjem podjetju, je terjala človeško življenje. S hu-

Avgust Urbas

dimi opekljami so drugega ponesrečenca odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima ponesrečeni poškodovane 40% svoje kože. Ukrepati je bilo treba takoj, zato pa so rabili zdravo človeško kožo.

Nesebično sta jo ponesrečenemu Urbasu ponudila oba njegova brata Avgust in Peter.

Petindvajsetletni Avgust Urbas, po domače Mrakov Gustl, je že dve leti naš sodelavec, zato smo ga sredi junija obiskali in mu s tem izrazili naše priznanje za nesebično dejanje.

Z zdravnikom lastno večino so Gusteljnu in Petru odvzeli kožo in jo transplantirali na ponesrečenčovo telo. Hrabrost in nesebična bratovska ljubezen Urbasovih nam je lahko za zgled. Obema k dejanju iskreno čestitamo in želimo, da bi kar najhitreje okrevala, prav tako kakor njun brat in se vrnila med svoje delovne tovariše, kjer bomo ponosni nanje, saj se bomo iz primera bratov Urbas vedno le lahko učili, kakšne žrtve je pripravljen doprinesiti pošten delovni človek.

Edi Rojc

Slovo za tri

Srečanja, s včeraj še aktivnimi člani, danes že upokojenimi, iz naše kolektiva, so vedno redkejša. Vseeno ta krog — pridem, grem — nikdar ne preneha. Zgodi se torej, da občasno le ujamemo takšen poslovljni razgovor; tudi konec maja letos je bilo tako.

Jožefa KRIŽMAN, Marija DOLENC in Ančka OCEPEK so bile povabljene; gostitelj pa je bil direktor, katerega je zastopal tovariš Deržič, šef kadrovske službe, ter Marjan Regent, sekretar OO ZK v Induplati, in inž. Franc Verhovec, predsednik sindikalne podružnice Induplati.

Gostom in gostiteljem so pripravili nekaj peciva, v kozarce pa so natočili sadne sokove, v enega pa — da se razveže jezik — kozarček konjaka. Prijetno so kramljali med seboj, ko sem se družbi priključil kot sedmi.

S Križmanovo sva se pogovarjala o njenem devetnajstletnem delu v našem podjetju, kjer je pretežni del časa prebila pri tkanju artikla 2016. »Za kvaliteto sem bila tudi kaznovana, vendar ne velikokrat,« je rekla gostja. Neprijetno ji je bilo le ob spominu na primer, ko so ji sodelavke podatknille slab izdelek. Zadevo so sicer uredili in izkazalo se je, da je imela Križmanova prav. V devetnajstih letih dela je imela le dva mojstra, Jerana in Jagodica. Vemo, da je bil v tem času obratovodja to-

variš Jeraj, zato lahko zaključimo, da je sobesednica delala pod tremi »j«. Menda je bil pred tovarišem Jerajem nekdo drug obratovodja, pa se tega ne spominja, ker se tedaj za poedinca ni zanimala; bila je »pregagava«.

Stroji, na katerih je tkala Jožefa Križmanova, so bili vedno dobro podmazani, zato tudi nikdar ni prišlo do požara. Pohvaliti moramo ljudi, ki v redu skrbijo za mazanje strojev!

Moniki, svoji naslednici na strojih, pa priporoča pozornost, da se ji pri delu ne bodo trgale niti. Tako bo norma v redu in vse drugo tudi, kakor je to bilo za njo.

Marija Dolenc je delala štiri leta v motovilnici, potem je bila premeščena v konfekcijo, kjer je bila do izstopa med najstarejšimi delavkami te ekonomske enote. Poslabšanje zdravja je bilo tisto, za kar je iskala in dobila drugo delo! V konfekciji je opravljala le ročna dela; še danes pa se dobro spominja vseh imen izdelkov, katere so izdelovali v tem obratu.

Drag ji je predvsem spomin na tisto poletje, ko so z intenzivnim delom delali izdelke, ki so lajšali prizadetim Skopjancem prizadetost, po katastrofalnem potresu. »Pričeto od mojstra, do delavca, vsi smo delali brez odmora pač to, kar je bilo potrebno. Na to složno delo se prav rada spominjam.«

Tretja gostja je bila Ančka Ocep-kova. Z njo sem se pogovarjal nedavno tega, ko je bila res zadnji dan v službi. Razgovor sem objavil v aprilski številki Konoplana. Tako smo se tudi tokrat pogovorili, da z njo posebnega razgovora ne pripravljamo. Strinjala se je, dvignila čašo in po stari navadi nazdravila »Živio!«

Vseh sedem nas je napilo tej zdravici. Trije zato, ker nas zapušča jo in štirje zato, ker smo jim želeli še mnogo prijetnih let in dobro pokojnino.

Predno sem zaprl svojo beležnico, sem hotel še vedeti, na kateri izlet ali na katero proslavo se radi spominjajo. Križmanova, ki ima peš do tovarne Induplati 3 ure hoda, je redko prišla v Jarše na zabavo. Rada pa se spominja izleta v Postojnsko jamo. Bilo je to pred sedemnajstimi leti. Prepričan sem, da ji lahko verjamemo, da je bilo tedaj lepo, sicer se tega ne bi več spominjala.

Dolenčeva pa meni, da je bilo najlepše letos, ko so si ogledali podjetje Muro v Murski Soboti.

O Konoplano so menile gostje, da je v redu in ga rade bero. Rekle so tudi, da objektivno poroča. Upajmo (sem namreč urednik!).

Za konec še enkrat: Zdravja in mnogo lepega vam še želimo, nekdanji člani kolektiva!

O. L.

Jožefa Križman in Marija Dolenc

Tone Tadel

predsednik RO ZITTS

V soboto, 18. junija letos, so se zbrali delegati ter vabljeni gostje Zveze inženirjev in tehnikov tekstilcev Slovenije na občni zbor, ki je bil v kazini Park hotela na Bledu.

V uvodnem poročilu je dosednji predsednik Zveze inž. Ferenc Hvalec orisal dejavnost društva in naglasil, da so člani dolžni v sedanjih situaciji prispevati vse znanje in sile za ureditev številnih vprašanj, ki tarejo tekstilce. Tajniško poročilo je podal tovariš Debevc, blagajniško pa Jože Barbič.

Navzoči so z zanimanjem spremljali poročila in se z njimi strinjali. Poseben referat o stanju slovenske tekstilne industrije, v današnjih pogojih delovanja, je podal inž. Domigelj. V petintrideset minut dolgem referatu je bilo mnogo zanimivega, vendar sem si posebej zapomnil le stavek, v katerem pravi, da je nenehno dokazovanje o težavnem in včasih brezizhodnem položaju dovedlo mnoge v apatijo, ker niso kompetentni storiti nekaj, kar bi zavedo uredilo.

V diskusiji so nadalje sodelovali inž. Pogačnik, inž. Jurančičeva, Ivo Marinc, O. Lipovšek in še nekateri drugi.

V nadaljevanju je predsednica nadzornega odbora tovarišica Justa Lenardova podala svoje poročilo in predlagala občnemu zboru, da razreši sedanj odbor njegovih dolžnosti. Delegati so njeno poročilo sprejeli. Na koncu je Lenardova izročila inž. Hvalecu spominsko darilo za njegovo prizadevno delo in pri tem poudarila, da je inž. Hvalec svojo funkcijo dobro opravljal, čeprav že leto dni ne dela več v tekstilni stroki. Pozdravljen od navzočih se je za darilo in pozornost stari predsednik zahvalil zbranim tekstilcem in zagotovil, da bo vedno z zanimanjem spremljal delo Zveze in tekstilcev sploh.

Delovni predsednik tovariš Rudi Polak, direktor tovarne Tekstilindus iz Kranja, je v nadaljevanju pozval delegate, da z javnim glasovanjem izvolijo nov upravni odbor ZITTS, katerega je predlagala kandidacijska komisija. Od 101 izvoljenega delegata je 91 navzočih osvojilo predlog in potrdilo imenovanje ljudi, ki bodo v naslednjih letih vodili Zvezo. Občni zbor je po statutu direktno izvolil tudi novega predsednika in to tovariša Toneta Tabela, tehničnega vodjo Utensilie iz Ljubljane. Verjetno bo blagajniške posle opravljal tudi v prihodnje tovariš Barbič, tajniške pa Debevc, zato sklepamo, da bo pri tekočem delu zastopal v Mariboru predsednika tovariš Tone Spes, katerega kani novi odbor na prvi seji imenovati za svojega podpredsednika.

Po dolgoletni tradiciji je nastala v vodstvu strokovne Zveze spremem-

ba v tem, da je predsednik oseba, ki ne prebiva v Mariboru. Prepričani pa smo, da je sestav novega odbora dober in bo uspel uspešno voditi svoje člane in biti v pomoč tekstilni industriji v Sloveniji in drugod ter tako aktivno sodelovati pri reševanju mnogih vprašanj, ki nas danes ta-

Potrošniki pitne vode v Preserjeh dobivajo skozi vodovod tudi pesek

Desetletnica homškega vodovoda je šla neopazno mimo nas. Sedemnajstega julija bomo praznovali že enajsto obletnico »našega« vodovoda in kdo ve, če ne že prvo obletnico, odkar nam priteka po ceveh v stanovanje (in marsikomu v usta) z vodo tudi pesek.

Sprva smo bili mnjenja, da gre za manjšo okvaro in kratkotrajno nevšečnost. Žal smo se zmotili in mnjenja, da moramo obelodaniti vsaj obletnico porabe, s peskom oplemenitene vode.

V kolikor se zadeva ne popravi (če se da), bomo dobili v bližnji prihodnosti poleg računa za porabljeno vodo še račun za dobavljeni pesek. Znano pa je, da račune dobivamo in v zadnjem času celo takšne, katere je treba plačati za nazaj. Seveda imamo za tak primer tudi kontra račun in to, kdo nam bo plačal vse pokvarjene pipe, ki se kvarijo samo zaradi obilice peska v vodi. Niso več izjemne tiste pipe, ki vode sploh ne tesnijo več. Vodni rezervoarji v WC-jih so v enakem stanju. Mnogi imajo tudi pralne stroje. Tudi zanje pesek ni priporočljiv, kajti, to vemo, nobeno navodilo ne navaja, da je treba prati z vodo,

rejo in so včasih na pogled nerešljive.

Zvezo inženirjev in tehnikov tekstilcev v Jaršah zastopa v upravnem odboru, kot izvoljeni član, tovariš inž. Srečo Bergant, šef tehnične službe v Induplati. Član upravnega odbora je tudi predsednik jarške podružnice, sedaj inž. Florijan Torkar, kateri zamenjuje v tej funkciji inž. Branka Novaka, ki se bo sredi polletja vrnil iz JNA.

O. L.

Bomo morali plačati tudi pesek?

kateri je primešana precejšnja količina peska.

Kaj pravi o zadevi sanitarna inspekcija, nam ni znano. Nedvomno pa ne bo navdušena nad kvaliteto pitne vode, v kateri je toliko peska, kot je to v vodovodu, ki črpa vodo na polju med vasema Homec in Preserje.

Slišali smo, da se o stvari resno pogovarjajo tudi vodilni pri vodovodu. Dvomimo le, če bo s pogovarjanjem zadeva v dognednem času urejena. V resnih skrbeh smo namreč lahko, da bo priplavalo po ceveh tudi kamenje, kakor hitro bo zmanjkalo peska. Če bo premer cevi dopuščal, morda še kaj več.

Zadevo sem napisal zato, da se uredi. Posamič tarnamo, ko bo tarnanje združeno in zborno, bo prav gotovo zaleglo.

Iz vseh vodovodov naj bi pritekla dobra pitna voda. S tem namenom je bil zgrajen tudi vodovod na Homcu. Sekretar Franc Panjan je v januarški številki leta 1954 zapisal v članek »Vodovod na vasi« za Konoplan tudi ta stavek: »Kolektiv Induplati pri tem ni videl samo svojih potreb, temveč se je oziral na nujnost okolice, po dobri pitni vodi.«

Enajst let kasneje to načelo ne uveljavljamo več. Zakaj?

O. L.

Camp ležalnica z manekenko

Omnia vivum ex vivo

(Vse živo je iz živega)

(Piše M. Škrinjarjeva, viš. med. sestra)

Predvsem moramo vedeti, kaj se dneva pred sredino ciklusa (2 dni prazavprav dogaja v jajčniku žene, med dvema rednima menstruacijama. V sredini med dvema rednima menstruacijama nastane ovulacija. Iz jajčnika izkotaljeni ovulum (ženska spolna celica) dospe v jajcevod, kjer normalno in odrejen čas čaka moško spolno celico, da jo oplodi. Na mestu, kjer je nastala ovulacija, se naredi v jajčniku novo telo — imenovano rumeno telo, ki pošilja hormone v kri. Ti hormoni delujejo na sluznico maternice, da sprejme oplojeno jajčece in ga ščiti do četrtega meseca nosečnosti, kasneje pa prevzame to vlogo posteljica. Ženska spolna celica lahko v jajcevodu čaka 48 ur na oploditev, ker je tako dolgo sposobna da živi sama. Če v tem času ne dospe v jajcevod moška spolna celica, ki ima isto življenjsko dobo, da jo oplodi, ženska spolna celica propade in z njo že v jajčniku rumeno telo in sluznica s površinami maternice, ki je tokrat brez vrednosti in vse skupaj nato zapazimo kot krvavitev — menzes.

Npr. da ima žena menstruacijo na 28 dni, bo v sredini med dvema menstruacijama, nekako 14 dan, nastopila ovulacija. Ženska spolna celica bo potovala v jajcevod, kjer bo čakala 48 ur na oploditev z moško spolno celico, ki ima isto življenjsko dobo. Zato moramo podaljšati dva

pred 14) in dva dni kasneje za sigurnost. Računati moramo še na niz zunanjih in notranjih izprememb, ki lahko vplivajo na normalne pojave v času ovulacije, zato dodamo še po dva dneva k normalnemu roku ovulacije in tako razširimo čas, ki je najverjetnejši za oploditev. Čas, ki je najbolj nevaren za oploditev in za ponovno orientacijo izračunamo takole:

Od prvega dneva menstruacije (računamo od prvega dneva krvavitve) pa do desetega dneva v ciklusu je čas fiziološke sterilite (naravne neplodnosti). Od 10. dneva do 18. dneva v ciklusu je čas, ki je najbolj možen za oploditev (nosečnost) oz. čas, v katerem je potrebno veliko opreznosti in od 18. do 28.

dneva, to je do kraja ciklusa nastopi zopet čas fiziološke sterilite.

Iz vsega lahko zaključimo, da je v sredini ciklusa največja možnost oploditve (nosečnosti) in če želimo, da nas ne preseneti nezaželjena nosečnost v tem času, prvenstveno uporabljajmo kontracepcijska sredstva.

V današnjem času imamo na razpolago dovolj najrazličnejših kontracepcijskih sredstev od diafragme, perservativov, vaginalnih tablet in kontracepcijskih masti, do obročkov, zelo poznano peno EMKO in tablet, ki jih žene uživajo skozi usta, »Anovlar«.

Pri nas v »Induplati« Jarše ter prvenstveno v ambulanti za kontracepcijo v Ljubljani, ki deluje preko celega dneva skozi ves teden, lahko vsaka žena brezplačno in po izbiri osvoji kontracepcijsko sredstvo ter z njegovo vestno uporabo in razumevanjem moža zavestno planira družino ter se še izogne prenekaterim posledicam splava.

Konec

NESREČE

V MAJU IN JUNIJU 1966

V mesecu maju je bila v našem podjetju prijavljena samo ena nesreča. Nesreče so bile sicer tri, toda dve nista bili pravilno prijavljeni zato nista mogli biti upoštevani za pridobitev pravic pri nesreči pri delu.

V juniju pa so bile tri nesreče, od katerih je bila ena težja.

Sklad. gotovega blaga

Ivanjko Stefka (25), prevoz blaga. S sodelavko sta pripeljali voziček v skladišče. Ko sta hoteli blago odložiti je oje vozička naenkrat udarilo proti tlem pri tem pa jo je zadelo na levo stran glave.

Tkalnica

Podgoršek Marija (19), tkalka. Pri menjavi votka je držala roko na

čolničkovi skrinjici istočasno je pa z nogo pritisnila na mehanizem za menjavo čolnička, s čimer je mehanizem sprožila, ki jo je potem udaril po prstu desne roke.

Privinšek Jožefa (22), tkalka. Pri odstranjevanju napake na stroju za tkanje gasilskih cevi je držala roko na grebenu. Ko je napako odstranila je rekla sodelavki naj ji vključi stroj v pogon. Sama pa je pozabila potegniti roko iz stroja, zato ji je čolniček pritisnil prste ob greben.

Vzdrževalni obrati

Jenko Valentin (32), kovinostrugar. Ko se je z motorjem peljal iz službe je iz nasprotne smeri vozeči mopedist nenadoma zavil na njegovo stran in se zaletel v njega. Pri nesreči si je poškodoval nogo in prst na roki.

PRODAJA

V MESECU MAJU 1966

V maju plana prodaje nismo dosegli; realizirali smo ga le 80,5%. Pritisk tržišča je v tem mesecu občutno popustil. Poročila o stanju na terenu niso nič razveseljiva, posebno ne iz podeželskih področij, kjer so kupci predvsem poljedelci, ki šele pričakujejo žetev.

Dosti boljša ne bo situacija niti v naslednjih dveh mesecih, ker sta to meseca dopustov.

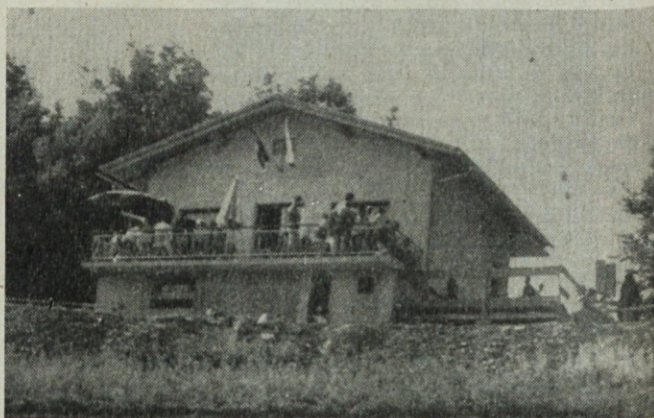
Makulturnih izdelkov smo imeli v maju 4114 m². Ta količina je nekje v povprečju predhodnih let.

V maju smo razstavili šotore na ljubljanskem sejmu Alpe-Adria. Obiskalo nas je dosti interesentov, ki so se oskrbeli v naši trgovini v Ljubljani. Oglasili so se tudi tuji kupci, katerim smo poslali ustrezne ponudbe.

Izvoz

Plan izvoza smo v maju dosegli le 83,82%. Skupno smo izvozili v petih mesecih za 181 448 US dolarjev in petmesečni plan s tem preseglji za 24,42%.

Jamarji so na Gorjuši imeli v nedeljo 12. junija otvoritev svojega doma. Cestitamo!

Športne igre v priredbi sindikatov

Franc Majdič, v povprečju najboljši atlet na sindikalnem tekmovanju leta 1966

Aprila, maja in delno še junija prireja sindikat tekmovanja v različnih panogah. Že več let je tako; letos pa je sodelovalo na teh tekmovanjih celo enkrat več tekmovalcev, kakor pred letom dni.

V vseh tekmovalnih panogah je tekmovalo letos 700 članov sindikalnih organizacij iz Mlinostroja, Tosame, Papirnice Količevo, Združene kemične industrije Domžale, STUGŠE, iz Induplati in od drugod.

Ogledal sem si nekatera tekmovanja in si posebej zabeležil tekmovanje v atletiki, kjer je nastopilo za naše prilike dosti premalo tekmovalcev. Induplati sta častno zastopala Franc Majdič in Nedo Perič. Tovariš Majdič sicer nikjer ni bil prvi, je pa zasedel druga in tretja mesta in se s tem uvrstil na prvo mesto v povprečju. Tovariš Perič je v nasprotju z Majdičem naš najbolj vsestranski športnik, saj aktivno nastopa v nogometni enajstorici in povsod dru-

god. Morda je prav zavoljo te vsestranosti kvalitetno popustil.

Brez odgovora ostane vprašanje, kje so naše mladinke, mislim na članice sindikalne organizacije v Induplati! Pri tolikšnem številu ženske delovne sile je nerazumljivo, da ne uspemo sestaviti eno samo vrsto, za katerikoli šport. V nasprotju z našo ugotovitvijo je, da to zmorejo drugod, kjer je žensk neprimerno manj, celo v primerjavi z zaposlenimi moškimi, to vprašanje urejeno.

O dokončni razvrstitvi moštev iz našega kolektiva nimamo podatkov. Znano nam je le, da so se nogometiški naše sindikalne organizacije »usidrili« na 4. mesto A skupine, kar pove, da se morajo posloviti od četverice najboljših moštev in igrati prihodnje leto v B skupini. Le če jim bo uspelo osvojiti leta 1967 I. mesto v B skupini se bodo lahko naslednje leto (1968) borili za mesto zmagovalca.

Divji kampisti

Nero Penzič je bil starejši človek. Pravici na ljubo povedano, bil je upokojenec. Skromen, skoraj ubog; kakor vsi upokojenci pač. Res je, izgubil je bil že nekdanjo telesno moč, toda po duhu je bil mož še pravi mladenič.

Sedel je tako v ležalniku nekega lepega poletnega popoldneva, skrit v deveti senci in bral. Sploh je bilo branje njegovo najljubše in najpogostejše opravilo. Kadar je bil lačen npr. prebral tri kile tipkanih obljub, ki so mu jih z raznih ustanov, v nepopisni skrbi za človeka, pošiljali v enakomernih presledkih in kar najbolj sit se je počutil. Kadar je bil žalosten, je bral naše gospodarske načrte in plane in nasmejale se je iz vsega srca. Bral je vse, karkoli se je, v kranjskem jeziku tiskanega, znašlo v njegovih rokah.

Sedel je torej tistega poletnega nedeljskega popoldneva v ležalniku in bral. Tisto nedeljo, turistične bilene in poročila. Bral je med drugim, da je tisto leto vdrlo na naše lepo, pravzaprav sinjo jadransko obalo, nekaj tisoč, tako imenovanih »divjih kampistov«. V oči ga je zbadla beseda divji. »Ha, divji kampisti« je premišljeval, »gotovo so strašni.« V domišljiji si je predstavljal režeče, spačene obraze, tisoče ponorelih, tulečih derišev, ki so kakor Tartari — takorekoč na juriš — zasedli naše lepo sinje Jadransko morje.

»Kaj vse mora človek doživeti na stara leta!« je modroval. »Saj pravim, današnji podivjani svet. Brez morale, sramu in bontona. O, kje si stari dobri Franc Jožef — Bog ti daj dobro!«

Tako je govoril Nero Penzič sam s seboj. Agresivnih ljudi nikoli ni maral. Bil je namreč sam tako mile in pohlevne nature, da še svojemu

bližnjemu ni mogel storiti nič žalega. Hodil je po svetu in bil v napoto sebi in ljudem. Življenje mu je potekalo enolično že nekaj desetletij. Žene, ki bi mu svet zrežirala in drammatizirala razburljivejše, ni nikoli imel. Sploh ni Nero Penzič na svetu nikoli doživel nič razburljivega. Res, vsakega tretjega v mesecu je, ko mu je poštar prinesel, po Penzičevih besedah tisto — vbojajme pokojnino, je zavil v bližnjo krčmo in naročil dva dečka.

Počasi ju je pretil vase, zropotal na mizo tistih nekaj kovancev in odšel. Natanko za en mesec.

In to je tudi bilo vse. Nič razburljivega, enkratnega, zanimivega. Priznati morate, zelo pusto, povprečno življenje. In zlasti to dejstvo ga je grizlo. Stiskalo ga je v grlu in prsih. Neuresničene in zatrte ambicije so sile na dan. Organizem, veste organizem je zahteval svoje — spremembo. Zato je mož sklenil oditi na morje. Pa tudi tisto o divjih kampistih mu ni dalo miru. Le kakšni so videti?

»Res je, da sem star in skoraj trd,« je momljal sam zase, »toda povsem navaden, zanikr hotelski turist pa tudi nočem biti.«

Za denar, katerega je namenil za suha leta, si je kupil Induplati šotor. Domišljavo ga je razpel poleg bodičaste agave, v senci in s prekrasnim pogledom na morje. V prikupnem zalivčku ob morju. Razkoračil se je pred šotorom, ki ga je kot njegova last navdajal z imenitnim, mogočnim bitjem. Nekajkrat je zatelovalil z rokama in globoko vzdihnil sveži morski zrak. Kakšen blažen občutek! Z eno besedo »poezija; balzam za turistovo razpoloženje. Divna natura. Arenije za živce.«

Nikakor pa mu ni šlo v glavo tisto o divjih kampistih. Divji da so!! Za normalno, človeško pamet nerazumljivo.

Ničesar mu ni kalilo zaslužnega dopusta. Uživajl je svoj počitek, vse dneve ležeč na toplem morskem pesku. Razmigoval in kopal je svoje staro, škripajoče okostje ter ga nastavljal soncu, da ga je z vseh strani enakomerno ožgalo. Sam sebi se je zdel lepši, močnejši in mlajši kot sam Apolon.

Toda, kakor je navada z vsemi lepimi stvarmi, se je konec dopusta približal zelo hitro. Že je začel pospravljati svoje stvari, ko je opazil, da se mu je približal v njegovi samotni človek, z rdečo kapo na glavi in s torbico okrog ramen. Nekakšen blagajnik menda.

Približal se mu je in oblastno dejal, da zahteva 19 500 S-din, ter da je podrobna specifikacija naslednja:

taksa za prostor	5 000 S-din
taksa za senco	3 000 S-din
taksa za razgled	3 000 S-din
taksa za mir	2 000 S-din
kopališčna taksa	2 000 S-din
turistična taksa	2 000 S-din
SKUPAJ torej	17 000 S-din

Primaknil je še navadno občinsko takso, gostinsko takso, kar je zneslo v končnem seštevku, s še dvema davkoma in njegovim honorarjem, natanko 19 500 S-din.

Nero Penzič ga je gledal kot zaklan. Zabodeno. Vendar se je v hipu spomnil, kaj ima storiti. Bliskovito je stegnil roko in jo poslal na pročelje prišlekove osebnosti ter med njegovih nekaj že razmajanih škrbin. Ko je to storil mu je odleglo. Posvetilo se mu je v njegovi stari pameti in spomnil se je tisti hip, zakaj nekaj tisoč turistom ob naši lepi jadranski obali pravijo — divji kampisti.

Matjaž Brojan

Ponočevanje ni opravičilo za nečasten poraz

V nedeljo 29. maja letos so doživeli nogometaši enajstorice Induplati svoj doslej največji poraz v svoji zgodovini. Po tekmi z Domžalami so bili verjetno prepričani, da jim nihče več ne more ogroziti

ristil skrajno drznost golmana Pirša, ki je preveč in predaletč zapašal gol. Vodstvo Jaršanov se je kmalu spremenilo v poraz. V desetih minutah je uspelo Litijanom 4-krat ukaniti vratarja Pirša, ki je bil v precejšnji

Rezultat 6 : 2 za Litijo je nedvomno nečasten poraz, katerega nihče ni pričakoval. Niti nasprotniki. In vendar so prišli prilično lahko do tako dragocene zmage.

Pozanimali smo se za vzrok ležernosti, s katero so igrali Jaršani pretežni del drugega polčasa in dobili v odgovor, da so fantje pozno v noč ponočevali v gostinskih lokalih.

Spričo malega števila tekem, ki se odigrajo v Ljubljanski nogometni podzvezi in spričo vedno resnejše finančne situacije ter zaradi maloštevilne publike, katere sicer s svojo igro navdušujejo, si tega ne bi smeli dovoliti. Za takšno obnašanje ni in ne more biti opravičila. Amaterstvo je v Jaršah zaenkrat svetinja, ki jo neodgovorni igralci že zaradi občinstva ne morejo zapraviti. Mimo tega pa je tu še odnos do športa, ki zaradi amaterstva od nikogar ne zahteva (in nima opravičila, da bi to zahteval kot obveznost), da se vede tudi pred tekmo tako, kot to velevajo zahteve in koristi skupnosti. Nogomet pa je kolektivna igra enajstih igralcev in kaj pomaga, če jih polovica spoštuje nenapisana pravila, da je ponočevanje pred tekmo neumestno, če druga polovica dela drugače.

Rezultat takšnega obnašanja je lahko le kolektiven. TOKRAT JE BIL NEČASTEN.

Otmar Lipovšek

Sindikalno nogometno moštvo

zmage na domačem igrišču. Dodatni vzrok za takšno mnenje je bilo tudi lanskoletno srečanje z moštvom iz Litije v Litiji, ki se je končalo z rezultatom 3 : 2 za Induplati čeprav so Induplati igrali z okrnjenim moštvom desetih igralcev. Tekmo so Jaršani nasprotniku pred pričetkom seveda predali in izgubili 3 : 0 p. f.

V moštvu Induplati so proti Litijanom igrali vsi igralci, kakor teden dni pred tem, le Zalokarja je trener zamenjal. Omenjena zamenjava na levem krilu je bila sicer uspešna poteza, žal pa se je zataknilo drugod.

Lepo vreme in dober obisk tekme so obetali kvalitetno srečanje. Litijani so se želeli še bolj utrditi na vrhu lestvice, igralci domačega moštva pa so si želeli točki, da se »zri-nejo«
bliže k vrhu. S soncem v hrbtu so začetno iniciativo prevzeli igralci domačini. Enajst minut igre je bilo sicer enakovrednih vendar z rahlo premočjo domačih. Premoč se je tedaj tudi realizirala, ko je Perič streljal iz neposredne bližine v gol. Ena proti nič in navdušenje v domačem taboru. Nekaj minut pred koncem prvega polčasa je uspelo Litijanom izenačiti z golom, ki je bil dosežen po lepi in domiselni kombinaciji nasprotnih igralcev.

Drugi polčas je obetal še lepšo igro. Kaže, da je odmor domačinom zelo koristil ker, to trdimo, že ob koncu prvega polčasa ni šlo več tako, kot smo to vajeni in kakor smo to pričakovali. Spočiti in ohrabreni z navodili trenerja so že v 4. minuti drugega polčasa uspeli postaviti rezultat na 2 : 1 za Induplati. Tudi tokrat je bil uspešen Perič.

Ponovno se je obetalo vse dobro; zgodilo pa se je drugače. Domačinom so pošle moči in nasprotnik je izko-

meri kriv vsaj treh golov. Pred koncem tekme so nasprotniki brez večjih težav potisnili žogo še enkrat skozi vrata Jaršanov in s tem uspešno zaključili srečanje, na katerega so se nedvomno bolj pripravili, kot so to domači igralci pričakovali.

Dren pred vrati Induplati na tekmi z Domžalami

Obvestila iz kadrovske službe

Vstopi:

Vstopov v preteklem mesecu ni bilo.

Izstopi:

1. Ivan Vavpetič, parovodni inštalater, izstopil 31. 5. 1966,
2. Bizjak Slavka, del. v konfekciji, izstopila dne 18. 6. 1966,

3. Cerar Ana, del. v konfekciji, izstopila dne 18. 6. 1966,

4. Ciglar Radejka, del. v konfekciji, izstopila dne 18. 6. 1966,

5. Kavčič Milena, del. v konfekciji, izstopila 18. 6. 1966,

6. Kosmač Francka, del. v konfekciji, izstopila 18. 6. 1966,

7. Njivar Jelka, del. v konfekciji, izstopila 18. 6. 1966.